

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctiss. Primae Partis Opera Historica,
Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

Ad Svperiores, Illvstrivm Virorvm Partim Hinc inde excerptorum, partim
recenter insertorum additio.

urn:nbn:de:0128-1-17297

displicere maleuolis existimemus gloriosum, bonis tamen & eruditis viris placuisse multo gloriosius arbitramur, à quibus scubi erratum esset libenter corripimur, correcti fructuosius emendamur. Excuset nos amor scripturarum, pro quibus hoc onus graue intrepida ceruice subiuiimus.

*Finis libri de scriptoribus ecclesiasticis domini Iohannis de Trittem
Spanhemensis Abbatis. Sequuntur additiones non-
nullorum illustrium virorum.*

*AD SUPERIORES, ILLUSTRIVM VIRORVM PARTIM HINC
inde excerptorum, partim recenter insertorum additio.*

MARIANVS, natione Romanus, patria Zinzanensis, ordinis heremitarum S. Augustini, Theologus consultissimus, ac totius ordinis generalis Prior, hoc æuo nostro tanquam lucifer, & quidam sol perfulgidus suis exquisitissimis declamationibus, & nouo quodam concionandi genere emicuit, ac veluti alter electionis vas mundo oblatum, tantam ingenij vim & docendi robur de se ostendit, vt dicere ausim, neminem in hoc seculo inueniri vquam potuisse qui cum eo exquireret comparari. Erat profecto talis ac tantus, vt nihil ex eo esset in omni politiore disciplina frustra desiderandum. Nam in suis declamationibus ad populum ita verbis lectis disertus erat & sententiosus etiam canora voce, vultuque ac cæteris corporis motibus ad rem erat accommodatus, vt nihil ad laudis cumulum addere possit. Quanta autem huius viri doctrina, quanta eloquentia: vis ac maiestas fuerit, partim ex sermonibus, partim ex epistolis & orationibus à se eruditissime æditis quisque dilucide elicere potest. Scripsit enim sermones varios. Orationum, lib. n. Epistolarum, lib. i.

Obijt autem cum magna reipub. Christianæ iactura. Anno Domini M. D.

FELINVS Sandeus, ex nobilissima Sandeorum familia, patria Ferrariensis, vtriusque iuris doctor consummatiss. reliquarum quoque bonarum literarum non ignarus. Ferrariae primum, inde Pisis publico earum vrbium gymnasio cum magna omnium admiratione iura pontificia professus. Ab Innocentio octauo Romam accitus Rotæ collegio (vbi ardua & maximi momenti tractantur negotia) præficitur. Qui & si mille negotiis tum illic, tum in summi pontificis consultationibus occuparetur, attamen cum ingenio prope diuini & consummatissime in vtroque iure esset prudentiæ, multa in eo opuscula & commentaria ædedit. Et ea quidem ita dilucide, ita docte, ita exacte, vt omnes huius discipline nodos enodauerit, obscura in lucem restituerit, dubia recto adhibito iudicio, scilicet & peruia reddiderit, in quo non parum nostris iuris peritis attulit adiumentum. Quæ autem emisit subnectuntur:

Primo super libros Decretalium Grego. De constitutionibus
De rescriptis. De officio ordinarij. De Maio. & obediens.
De Treug. & pace. De Lite contesta. De probatio.
De Testibus. De Testibus cog. De fide instrumentorum.
De præsumptionibus. De iure iurando De exceptionibus.
De præscriptoribus. De Senten. & re iudicata. De appellationibus.
De accusat. & inquisitionibus.
Additiones in Decretum ad initiatum ab abbate opus.
De iure patronatus tractatus vnus.
De indulgentia plenaria sermo, cuius thema est: Hodie mecum eris in paradiso, &c.
In historia libellus vnus de regibus Neapolitanis.
Sunt & alia eius commentaria.

Floruit Romæ sub Innocentio octauo, & Alexandro sexto.

MATTHEVS Bossus, patria Veronenfis, ordinis canonicorum regularium beati Augu. vir in omnigena eruditione egregie doctus, sed in dicendi elegantiâ & granitate doctior, magno apud omnes in pretio habitus est, tamen ex concionandi, docendique (in quo diu versatus est) munere, tum ex varijs operibus à se compositis, quibus ecclesiasticum dogma oratorijs pigmentis sic venustauit & expoliuit, vt tersius mundiusve inuenias nihil. Scripsit autem subscripta opuscula. Dialogum de tolerandis aduersitatibus in duos libros distinctum. De gerendo magistratu, colendaq; iustitia ad Iohannem Ludouicum Bossum iuriconsultum, equitemque auratum, lib. i.

Orationum, lib. i. Epistolarum ad diuersos, lib. i.

Ædedit & alia quædam, in quibus omnibus cum varia scateat doctrina, & vbi que sita-

se luculentus, nulli vllm arrogantia euomuit fumum, sed quod decet religiosum, vbi-
que sanctitatis & diuinæ sapientia studiosissimus.

Obijt Patavij, Anno domini MDII.

ANTONIUS Cornazanus, patria Ferratiensis, orator & poeta luculentissimus, adeo
terfus, copiosus, suavis, & præsertim in pœsi, vt plerique autem ipsum ex angelo-
rum ore pœsim accepisse. Nam inter cætera vitam & obitum deiparæ virginis ita deuo-
te pœsie, copiose, luculenter, ac sancte cecinit, vt non mortalem eius pœsim, sed diuinam
profus omnes proclamant. Ipsum opus Hippolitæ Neapolitanorum reginæ, dum adhuc
virgo esset, inscripsit, dicauitque.

10 Elegias quasdam, atque poemata varia emisit.

Scriptit & oratione soluta vitam Bartholomæi Colonei Imperatoris Venetorū maximi.
Orationes quoque plurimas atque alia quædam.

GEORGIVS Merula, patria Alexandrinus, orator & philosophus vtriusque linguæ
eruditissimus, & docendo & scribendo rei literariæ semper bene consuluit. Scripsit autem
Ludouici Sporciæ, suorumque maiorum res gestas multis voluminibus.

Commentaria in Iuuenalem. In Statium atque alios plures.

Emisit centurias quasdam. Epistolarum libros multos.

Obijt Mediolani. Anno domini MCCCCXCIII.

BERNARDINVS Gadolus Brixianus Camaldulensis abbas, vir bonarum litera-
rum, philosophiæ iuris canonici apprime eruditus, vitæ & religionis sanctimonia cla-
rissimus, nobis multa suæ doctrinæ monimenta reliquit, in quibus se eruditissimum ostendit.

Scriptit autem in omnes Bibliæ libros commentaria.

De fugiendo seculo, & amplexanda religione, tractatum vnum.

Contra superbiam & ambitionem, lib. i.

Opera Hieronymi in ordinem redegit.

Extant eiusdem sermones varij. Item: Epistolæ multæ.

Et quædam alia hinc inde dispersa.

Vita sanctus sepelitur honorifice in Cameldulensi cœnobio.

10 **MARINVS** Sanutus, patricius Venetus, non solum bonarum literarum vir eru-
ditus, sed etiam administrandæ Reipublicæ eruditus, eloquentia plurimum valuit, vt ex
eius opusculis dignosci facile potest. Scripsit enim quæ subiiciuntur.

De magistratibus Venetis lib. i. De vitis principum Veneto. lib. i.

De bello Gallico libros quosdam & latine & vulgari-
ter.

Scriptit & alia quædam.

RVGERVS, natione theutonicus, ordinis sancti Augustini, in diuinis scripturis
apprime clarus, & secularis literaturæ non ignarus & soluta & pedestri oratione quadam
non spernenda conscripsit opuscula, de quibus extant subiecta.

Primo de institutione lib. 2. De inquisitione vitæ beatæ lib. 2.

40 De beata Maria hymnorum lib. i. De vario literarum vsu lib. 2.

Derebus mirabilibus lib. 2. Derebus nouis, lib. 2.

De metrorum generibus, lib. i. De accentibus Latinorum, lib. 2.

Panegyricus ad Iohannem Spanhemensem sancti Martini abbatem.

De calamitatibus horum temporum, tract. i.

Epigrammata ad diuersos multa.

Epistolæ tam prosa quam metro permultæ.

PHILIPPVS Beroaldus, patria Bononiensis, vtriusque linguæ peritissimus gram-
maticorumque ac rhetorum, oratorumque omnium sui seculi facile princeps, fœcun-
dissimi sui ingenij testimonia non vulgaria reliquit.

10 Orationes in diuersorum authorum enarratione habitas.

Panegyricum ad Ludouicum Sphortiam.

De nuptijs Bentiuolorum orationem vnam.

Gisippi & Titi historiam. Item Galefi & Symonis.

Orationem prouerbalem vnam.

Libellum de septem sapientum sententijs vnum.

Symbolorum Pythagoræ lib. i.

De optimo statu lib. i.

De felicitate lib. i.

- Philosophi, medici & oratoris declamationem.
 Ebriosis, scortatoris, & aleatoris declamationem.
 De passione dominica veniam. De fortuna carmen.
 De duobus amantibus carmen. De cupidine Deo amoris carmen.
 In maledicam carmen. Epigrammata varia.
 De terramotu & pestilentia cum annotamentis Galeni opusculum.
 Annotationes in Seruium, Annotationes in ius ciuile.
 Commentaria in Propertium. In Suetonium.
 In Tusculanas quaestiones. In Apuleium.
 In Titum Liuium annotationes. In Rhetoricam Ciceronis.
 In Horatium Flaccum. In Persium. In Silium Italicum.
 Scripsit & plura alia quae nondum ad nos peruenere. Obijt Bononiae non sine magna rei literariae iactura. Anno domini M. DX.
- PONTICVS** Virmius, patria (vt aunt) Taruisinus, eruditissimus philosophus, latinae graecaeque literaturae studiosus, industria, labore, ingenij viuacitate, sine vilo patrum auxilio eo doctrinae euasit, vt ob ingentem eruditionem magno apud Ludouicum Sphortiam, & per totam Insubriam habitus sit in pretio.
 Scripsit autem quae subiiciuntur. In Claudianum commentaria.
 In Iohannem Sacroboscensis sphaeram commentaria.
 De obscuris authorum locis & corruptis nominibus, libri tres.
 De miseria literarum. lib. 2. carmine.
 De laudibus Beatricis Mediolanensis reginae, librum vnum carmine.
 Elegiarum & Epigrammatum. lib. 2.
 In Cromata Chriolore commentarium.
 In Achileida statianam commentarium.
 In Ouidianam meta. commentaria.
 In Vergilij opera commentaria.
 De arte diuinandi. libri sedecim.
 Odyseam Homeri translulit in latinum.
 Hymnorum eiusdem Homeri. lib. 4.
 Euripidis tragodias sex. In medicina traduxit Theophylum.
 De pulsibus & vrinis. Item Aeneum de pulsibus & vrinis.
 Inuectiarum, lib. 1.
 De intitulationibus. lib. 1.
 Apollonij argonautica in latinum vertit in lib. 4. Alia quoque multa & latina fecit & emisit. Floruit sub Ludouico Sphortia.
- NICOLAVS** Leonicensis oratorum omnium suae aetatis elegantissimus, in philosophia consummatissimus, & rerum naturalium non ignarus, multa in medicina elegantia & copiose tractauit.
 In Galeni opera commentarios, quos etiam latine loqui compulit, edidit.
 Item opusculum in eadem disciplina, in quo omnibus agris salutem & vitam rebus conciliarique posse docuit.
 Extant & quamplurimae eiusdem epistolae, quae maximam eius doctrinam praefert ferunt & elegantiam. Floruit hoc eodem tempore in Italia sub Ludouico Sphortia.
- AMBROSIYS** Calepinus Bergomensis, ordinis sancti Augustini hac aetate floruit, diuinarum & humanarum literarum indagator studiosissimus. Vnde opus pergrande suae industriae magno labore ex innumeris prope auctoribus collectum de vocabulorum notitia, ac praepositionum interpretatione graeca & latina cum authorum attestacione nobis commune fecit. In quo non solum quae ad literaturam & poetarum & oratorum cognitionem plurimum conferunt, sed etiam quae ad medicos philosophos, necnon doctores ecclesiasticos pertinent vocabula, docte satis eleganterque explicuit, explicatam veriore lucem, quam in quibusdam alijs codicibus consiliariis legenda reliquit. Quae profecto doctis pariter & indoctis non mediocriter attulerunt subsidium. Hinc enim factum est vt quae apud barbaros iam barbara euaserant, latina fiant. Quae vero apud doctos in dubium reuocabantur, nunc pateant discussa dubietatis nebula.
- PETRVS** Burrus Belgicus, patria Brugensis, canonicus Ambianus, diuinis & humanis literis clarus, Parrhisij sub Carolo octauo Francorum rege floruit, vbi ea doctorum disciplinarum virtutum probatissimorum morum, pietatis, religionis, celebritate adole-

adoleuit. Vt pleriq; & potissimum Gandincurtorum familia hoc vno solo suis pro liberis illustre ducendis alijq; permultis nobilioribus adolefcētulis vti voluerit p̄ceptore. Nec plane iurandum, vtpote qui vnus inter paucos hac nostra atate, eloquentiam, poesim, ceterasque artes bonas cum sapientia iungere doceret, nec artes sine moribus, mores vero sine literis prodesse. Quod quidem eius opera indicant, in quibus quid potissimū admireris, ne scias sententiarumve grauisimarum sanctissimarū pondera. An styli poematisq; varietatē. An rerum verborumq; decorē. An callidas iuncturas. An lepidum vocularum contextū. An carminis subinde fluorem & concentum. Denique an sexcenta alia ornamenta ita vt omnīs gratias, charitates, lepores, ac dicendi veneres huc cumulatissime congestas merito dixeris, cum tamen aut turgidum, aut inflatum conspicetur nihil. Quocirca si hic Burrus Quintiliani scripsisset tempore. Non vtiq; dixisset. Ab lyricorum Horatius fere solus legi dignus. Nam & hic qui & legatur etiam à sanctis monialibus dignissimus est. Siquidem cū (quod ille non est) totus sit castus, totusque Christianus, & Christianam religionem suauiter redolens. Non minimus tamen quam ille insurgit aliquando plenus iucunditatis, gratiæ, & varijs figuris, & verbis felicissime audax. Vt ex eius operibus subscriptis, & in lucem emissis, cui promptum est dignoscere. Sunt autem hæc fecundissimi illius ingenij monumenta.

Odarum	lib. 4.	Exametrorum,	lib. 1.
Apologorum,	lib. 1.	Elegiarum,	lib. 2.
Epigrammatum	lib. 1.	Moralium.	
20 Canticum de duobus festis,		De aduentu Domini.	
De vigilia domini.		De natiuitate domini.	
De Circumcisione domini		De Epiphania.	
De Ieiunio.		De ingressu in Hierusalem.	
De confessione & Eucharistia		De coena dominica.	
De laude crucis		De passione dominica.	
De resurrectione dominica,		De communione paschali.	
De inuentione crucis		De ascensione domini.	
De Pentecoste		De Trinitate.	
30 De corpore domini,		De exaltatione crucis.	
De fide dominica,		Hymni de omnibus sanctis.	
De seho beatae Mariæ,		Epistolæ & orationes non pauca.	
Sunt & quaedam alia		Obijt Ambianis anno. MDVII.	

I A C O B V S I abet Stapulensis celeberrimus nostri seculi philosophus Belgicæ, quinto totius Galliæ vnicum decus. Hac nostra tempestate diuino quodam munere in re literariæ remedium datus, omnes philosophiæ partes à caliginosa quorundam sophistarum barbarie vendicauit. Et quæ iam omnino latine loqui dediderant a longe ab Aristotelis, cæterorumque vere philosophantium mente abierant, in pristinam & sermōnis & doctrinæ maiestatem restituit ea structura & serie, vt nihil desit addendum, nihil que sine vitio se offerat demendum, tanta industria, tantumque in omnibus suis operibus artificium, tanta in dicendo dignitas vt cum philosophia quisque vel mediocriter doctus eloquentiam (quod antea non licebat) consequi vberime possit. Primus enim apud Gallos (vt Cicero apud Romanos) philosophiam rudem adhuc & impolitam cum eloquentia iunxit. Nam cum antea Parisijs peregrinaretur ciuitate donauit. Vnde non solum philosophiæ rudes, sed etiam docti aliquantum se arbitrantur adeptos, & ad dicendum & adiudicandum. Est enim in dicendo sublimis. In sententijs grauis. In inuentione exquisitus. In compositione diligens & curiosus, nec suorum tamen, sed etiam alienorum operum ad hoc siquidem vnum natus videtur, vt palastræ literariæ consulat, bonas artes instauret, & in antiquum splendorem reducat. Ea est huius viri cura, ea oblectatio ad studium, eo cogitatus omnis, eo mens, eo animus dirigitur. Quod vt liberius fierent non modo patrimonium quod non contemnendum stapulis habebat instar Demetrii condonauit, sed & dignitates, officia, beneficia, & honorificia & opulenta abiecit cum Thebano Crathe ratus talia raro virtutibus coherere. Denique vt exiguo concludas omnia versu.

Dirauit Sophia secula nostra Faber. Sequuntur autem quæ in artibus liberalibus à se contexta sunt. Primum est:

Paraphrasis in logicam Aristotelis miro artificio elaborata.

In phisicam Aristotelis introductio. Et paraphrasis stylo non inerudito contexta.

In Ethicis eiusdem paraphrasis & introductio.
 In œconomica commentarius. In Politica commentarius & introductio.
 In Arithmetica Iordani commentarius & demonstrationes.
 In Seuerini Boetij libros arithmeticos epitome.
 In Musicam elementa quædam.
 In astronomicum introductorium Iohannis de sacro Bosco commentarius.
 Astronomici theoricorum corporum cœlestium, lib. 2.
 Introductio in sex lib. Methaphysices Aristotelis & in eandem commentarius.

Cætera quidem maiora in liberalium artium facultate expectantur. Sed neque his contentus vir religiosissimus rebus diuinis animum intendit, & se illis totum dedit, magnum theologis nostris & diuini verbi scrutatoribus ornamentum & adiumentum allaturus, utpote qui implicita explicet, obscura elucidet, in nodata enodet, trunca & mutilata passim loca restituat. Quod ex his quæ in hæc sacratissima diuinæ sapientiæ disciplina, aut traduxit, aut scripsit, aut correctius emendatiuque imprimi curauit, facile deprehendi potest.

Sunt autem subscripta.

Io. Damasceni translatio. Commentaria in Ricardum.
 De trinitate. Commentaria in Eclesiasten.
 Commentaria in epistolas Pauli. Scolia in Dionysij Areopagi opera.
 De ornatu spiritalium nuptiarum. Commentaria in Hugonem de S. Victore.
 Viuit Parisijs quotidie noua quædam fabrilis sua incude cudentis.

GUILHELMVS Budæus Parisiensis ex clarissima Budæorum familia natus, historicus, poëta, philosophus, oratorque disertissimus. Non modo fortunæ, sed etiam animi dotibus pulcherrime ignitus. Hac nostra tempestate per vniuersam Italiam, nōdum per Gallias ob incredibilem ipsius omnium sapientiarum notitiam clarescit, indices vique lingua eruditissimus, ingenio prope diuino, eloquio graui & terro, in omni disciplinarum genere doctissimus, & præter doctrinam singularem vir certe perhumane, affabilis, modestus, ac multa veneratione dignus. Scripsit autem orationes & epistolas plurimas. Elegias & epigrammata diuersa. Annotationes in quatuor & viginti pædagogorum, seu digestorum libros edidit. In reliquos æditurus ut ipse in ea quam ad Iohannem de Ganayo magnum Franciæ cancellarium scribit epistola testatur. Quandoquidem annotationes quantæ sint eruditionis & doctrinæ cuique perpendendum relinquuntur. Viuit Parisijs magna omnium expectatione, à quo maiora propediem in lucem præbunt.

GUILHELMVS Castellus seu Castellus Gallus, poëta & orator tersissimus Turonensis, patre Christiano Castello doctore Parisiensis regio medico Martina parente Biturica, Turonis nascitur, anno domini MCCCCLXVII. ubi prima literarum cunabula edoctus Parisijs (vt moris est) ad fructuosiores, solidioresque disciplinas capeffendas mittitur Iohanni Anglico fratri Materno viro in diuinis humanisque literis apprime erudito. In bursam (vt triuiali vtar verbo) Nauarricam successurus, ubi liberalibus studijs, & præsertim humanioribus eam nauant operam, vt breui temporis curriculo socios omnitate & doctrina præcedentes non modo æquauerit, sed etiam longe superauerit. Tanta rei literariæ sitis, tantus amor, tanta cura, tantum studium. Hinc subito fama superæthera notus, in gymnasium Burgundiacum ad instituentiam melioribus, politioribusque literis iuuenturem à Bernhardo Roilleto viro omnium bonarum disciplinarum cumulatissimo eiusdem gymnasij rectore primario accersitus, primæ humanitatis classi perficitur. Hinc exanclato dialectices agone & discipulis laurea donatis Nauarricum gymnasium repetit humanis disciplinis diuina (ad quas semper anhelauerat) adiuncturus. Tandem adepto in sacratissima theologiæ facultate doctoratu, Turonum secessit, ubi honorifici ecclesiæ beneficijs archidiaconatu & canonicatu honestatus cum suis viuit, orationibus prædicationi intentus. Quod superest temporis, bonis disciplinis impertit nonnumquam potestati consulens, vt iam cœpit multis operibus quæ in lucem emisit. Quorum nomina subiiciuntur.

Sibyllinum de iudicio extremo carmen.
 Ægloga, cui nomen, Enmorphus. Carmen de stultis mulierum votis.
 Dialogus in Iacobi fabri Stapulensis laudem.
 Elegiarum lib. i.
 Epigrammatum lib. i.

Epistolæ

Epistolæ ad diuersos multæ & variæ. Expectantur longe maiora.

IOHANNES Bartholus Parisien. doctor medicinæ, omnium huius ætatis excellen-
tissimus, & ob id Apollinis & Æsculapij nomine à varijs etiam cuiusvis disciplinæ & aman-
tissimis & peritissimis peculiariter donatus. Tantæ est apud omnes & authoritatis & do-
ctrinæ, vt quem illi conferas inuenias profecto neminem, siue quæ suæ sunt professionis
quæsieris, siue quæ sint alterius cuiusvis dogmatis. Quandoquidem in omni disciplinæ
genere consummatissimus, de omnibus ita docte, ita eleganter, ita scite, prompteque dis-
serit, ac profunde sapit, vt vnus omnes tam diuinas quam humanas artes studiosissime
complexus sit.

ANTONIVS Syluiolus Parisien. poeta & orator insignis, cum multa linguarum ge-
nera calleat, tribus tamen, Gallica scilicet, latina & vulgari Itala excellit, quibus cum apud
omnes, tum apud quosque & doctissimos & nobilissimos, & præsertim domus Ambrosia-
næ Francæ gentis, maxime & nominatissime proceres eam sibi famam & gratiam conci-
liauit, quam nulla inuidorum obretractio dissoluat, nulla edacis caries vetustatis abolet,
vt ipse qui iam hoc triplici linguæ dona immortalitatem sibi quæsierit, nec minoris hæc
suauissima Galliæ linguæ volubilitate apud nostros habeatur, quam Dantes apud Floren-
tinos. Quanta vero eloquentia laboret, suo ingenij lumine polleat, qua inuentionis sub-
tilitate emineat, quo dispositionis artificio præset, quæ varietatis fecunditate scateat, quæ
denique rerum sententiarumque grauitate incedat, locupletissimum præclara eius opera
dant testimonium. Scripsit enim multa & præclara imprimis in vulgari suo comedias plu-
res, in quibus ostendit quam varius, quam abundans, quâ facundus, quam elegans, quam
facetus, denique quam vrbanus fuerit, latine vero subnexa emisit.

Elegiarum lib. i. Epigrammatum. lib. i.

Dialogos plures & graues. De Venetis triumphum. Scripsit & indies scribit alia
longe maiora, quibus Gallis & suos esse poetas & oratores, Italis non inferiores, quin & il-
lis superiores ostendat. Si his linguæ inuolueris (quibus Italus omnis aut blanditur, aut au-
ram aucupat) iugè & irrequietum laborem impenderent. Viuit adhuc & vescitur aura æthe-
rea, reuerendi in Christo patris Georgij Ambrosiani archiepiscopi Rothomagien. orator.

GUILHELMVS Copus Basiliensis, eruditissimus philosophus, latinæ græcæque
peritissimus, hæc nostra ætate Parisijs arte medica (cuius est doctor & professor eminentis-
simus) excellit, ad cuius ædes non modo Parisien. tanquam ad vnicum salutis remedium
confluunt, sed etiam qui huic nostro regno præfunt audita viri fama ocillime mittentes
acciunt, eius opem sentiunt. Vnum vnus inter omnes huiusce professionis antistites non
sibi peperit, nescio an immortalis, an inuidiosum potius. Est autem hic Guilielmus inge-
nio subtilis, eloquio tersus, sermone disertus, doctrina admirabilis, & rerum naturalium
scientia nulli postponendus. Viuit Parisijs sub Ludouico huius nominis duodecimo ma-
gna sui apud omnes & celebritate & expectatione. Cudit enim quæ posteritas legat, inter
quæ iam habemus.

Pauli Cegmetæ præcepta salubria ab ipso latino decore vestita

Idem Hypocrætis prænoticia.

IVDOCVS Clithoueus Neoportuen. doctor, theologus consummatissimus, phi-
losophus nitidissimus, oratorque adeo insignis, vt ferinos hominum mores, & omne mor-
tale genus diuina potius quam mortali facundia componat. Qui ad hæc nata officia, vt
literarum ignatos rectis habenis dirigat, in sulfos terfo eloquio erudiat, philosophiæ splen-
dore destitutos, pulsa procul caligine nitidissimo fulgore illuminet. Hunc his nobilissimis
animi donibus & dignitate, natura parens insigniuit, vt quicquid hoc in mundo sensibili
moliatur rei literariæ propagandæ accommodet. Quæ enim scabra, fæda, hiantia, barbara
que sunt expolire, & suum philosophiæ reparare nitorem summo opere nititur, & maxime
in sacris eloquijs interpretandis studium conterere animo, menteque decernit. Diuina
hunc adeo exornant eloquia, rerumque supramundanarum cognitiones vt eum in terris
mortalem adhuc vitam spirantem fulgentissimis coelestium choris admisceant, suæ pro-
fussissime doctrinæ eximia monumenta magno voluminum numero nobis venturaque
posteritati reliquit, maiora tandem relicturus. Scripsit enim quæ hæc serie digesta scribuntur.

In Augustini Darbi elegantias commentarium.

In introductionem Arithmetici Seuerini Boetij commentarium. De praxi nume-
randi compendium.

In Iohannem Damascenum commentarium. De vera nobilitate librum eximium.

In paraphrasim physices Aristotelis scholia.

In introductionem paratam in physicen Aristotelis commentarium.

In introductionem paratam in libros metaphysices Aristotelis commentarium.

In introductionem elaboratam in Ethica Aristotelis commentarium.

CAROLVS Bouillius Beromandus Samarobrinus, vir & rhetorico liquore, poetica varietate, totius philosophiæ micantissimo splendore expolitus, geometraque insignis. Quæ quidē ad diuinæ potius pecuefiganda rerum secreta, entiumque; omniū latitates essentias natura produxisse creditur, quā vt mortali corpore interceptus humanā vitā duceret. Ad eo, n. eucto ingenij acumine insignitus, vt nō modo terrenorum entium naturas (prius cæca caligine obductas) in lucem educat, verū & stelliferos orbes, patulamque coelorum machinā duce philosophia, profundissime penetret, entium supernaturalium naturas mundanorum philosophica proportione præmonstret indifferibile celestis curiæ trinitatē, & numerorum philosophica ostensione, & terrenarum rerum vnitissima scrutatione exacte præfiguret. Hic prorsus & maxime philosophiæ contemplatiuæ, geometricisq; abstractionibus deditus est, vt sæpenumero horis nouē trunco arboris in nixus in motis oculis, immoto corpore sui, suorum humaniq; victus oblitus & mole corporea solutus rerum naturas contemplari visus sit, vt potius anima corpore soluta in cælis degere quā humanis vinctus astricta hoc in mundo sensibili auras vitales capere videretur. Multa sui ingenij acumine adiuuenit præcisæ seculis inuisa. Quadraturam enim circuli, suis geometricis machinamentis contexit, quam philosophorū nullus antea satis exacte adiuuenerat. Librum de nihilo magna cum omnium admiratione mira ingeniositate perscripsit, aliaque plurima philosophica opera quæ nullus mortalium exactis retro seculis præuiderat posteritati reliquit.

In Geometriam libros sex introductorios. De circuli quadratura, lib. 1.

Introductionem in scientiam perspectiuam. Librum de intellectu diuino, angelico, & humano. Librum de sensu. Librum de nihilo. Artem oppositorum. Librum de generatione. Librum de sapiente. Librum de duodecim numeris. Epistolas philosophicas complures.

GVILHELMVS de Quercu doctor theologus insignis, hac nostra tempestate ceteros inter omnes mortales consilio, moribus sacrisq; eloquijs eminentissimus, qui dum illa Gallorum maiestas horresco summi pontificis, Anglorum, Hispanorumque insula & atroci bellorum apparatu premeretur, solus suo consilio & sana animi sententia Gallorum angustia & necessitati benignissimus occurrit. Hic nempe Alpes transuictus Pisanam accessit ad urbem, vbi maximam & cardinalium episcoporumque concionē superre Gallica, & tanto bellorum prodigio differentem sola sua animi sagacitate corroborauit, tantique concilij partes sibi vendicauit eminentiores. Nec minori in populo ad diuina officia subeunda vitur eloquio. Tanta enim & sententiarum grauitate & diuinorum consiliorum cognitione excultus, vt indomitos mortalium mores, barbarosque populos facili componat eloquio, ad nitidamque summi creatoris agnitionem, benigna voce, graui oculis, gestu moderato, & similitudinibus iucundis facile reducat.

RENATVS Garnerius Luxioniensis, in vtroque iure doctor, nostræ ætatis peritissimus, qui ob suam in omnigeno disciplinarum genere, tum maxime præclara legum facultate claritudinem sui famam atq; decus per varios terrarum tractus disseminauit, meritoque in condendis interpretandisque passim legibus Ligurgi, Socratisque partes fidele sibi vendicauerit. Terfiori etenim vocis eloquio, spectata professione, animo sagaci placido gestu, legum ænigma soluit, vt Pictauicos fines perpetuo decorauit honoro tamque Galliam indies sua nobilitate eminentia.

CHRISTOPHORVS Longolius Parisien. philosophus ingeniosissimus nostrique seculi orator clarissimus, quem vt natura parens maximis decorauit animi dotibus, & naturali ad rerum indagandas naturas præparamento insigniuit. Ita fortuna bonorum cumulis ingentissimis & gratissima dexteritate cum vberime donauit. Qui naturam eibeneuolam, nobilissimasque animi dotes inspirasse animo repetens, ita naturæ munera & labore & exercitio exauxit, vt nostræ ætatis philosophus clarissimus, oratorque exuberantissimus euaserit. Hic Plinium in præclara Pictauica academia inenarrabili structura professus est, vt non mortali eloquio fretus, sed potius coelorum penetralibus educta sententiarum varietate roboratus omnium sine discrimine videretur. Hunc Parisiana (discipularum alumna) academia & oratorio succo, literisque philosophicis non inoleganter erudiuit, nihilominus tamen non Gallico satiatus eloquio Italicos lares (maiora coniectans assequi) festino pede aggreditur, vbi & facile rerum experientia, terfisque elo-

Aus eloquio G
edidit testimo
num varietate
suis hac digesta
Gallorum laud

Orationes
Commentar
docte & eleg
Quædam in

IOHANNES
episcopus, card
cellentioribus
decorauit anim
ratio & rerū ex
stria effecit, vt A
munia fecerit, &
defensor acetri

GVILHELMVS
stantini pago o

30 Nunc cathedra
gnis. Hunc a
quondam Abr
præclaras animi
diendum, sed e
in tam fertilis a
eum in ea arate
helmus ipse ad
euasit, vt nullus
tus quondam E

30 diens cum sibi
dedit hunc Gu
Guilhelmum c
ganissime con
sibi parē non ir
tus hunc sibi a
mansit. Sed des
studium Cado
iure donatus e
ac thesaurariu

40 bonis literis qu
Hæc sunt qu
Conflicte
sine egregium
atque venenat
Opusculum
Paraphrasis
ni Parisiensis
De amoribus
De laudibus
De probis
Neniarum
Multa præ

MATTHEVS
dissimus script
cum Esaiā & a
in libraria cōn
habetur. Floru
corum regis. E

40

40

40

40

40

40

40

40

40

40

40

40

Etis eloquio Gallicos tandem fines pede reuerso accessit, vbi, suae eloquentiae & doctrinae edidit testimonia. Quartum enim vix & vigesimum annum exagitant innumera voluminum varietate (posteritati consulens) suae doctrinae monumenta edidit, sequacibusque suis hac digesta serie reliquit. Orationem de diui Ludouici Francorum rege, & gentis Gallorum laudibus ad Franciscum Valesium Delphinum.

Orationes & epistolas prope innumeras. Elegias & Epigrammata varia. Commentaria in Plinium quae Pictauij publice cum summa omnium admiratione docte & eleganter interpretatus est.

Quaedam in iure ciuili dum illud Pictauij publice profiteretur.

10. IOHANNES Stephanus floruit hac nostra tempestate, natione Italus, Versellarum episcopus, cardinalis Bononiensis, & rei literariae cultor exactissimus, quem quanto excellentioribus & eminentissimis fortuna dignitatibus euexit, tanto natura nobilioribus decorauit animi dotibus. Hic nempe cuncta etiam dignitatum clarissima fastigia otio literario & rerum exquisitis naturis semper postposuit. Et suo tandem infatigabili labore & industria effecit, vt Aristotelis magna moralia praecipua seculis nunquam praecognita nobis communi fecerit, quae Iacobus Faber nostri seculi philosoph. eminentissimus, & philosophiae defensor acerrimus ipsius auspicio impressioni commisit posteris fructus non exiguos allatura.

20. GUILHELMVS de Mera floruit hac tempestate, natione Neuftrius, ex deserto Constantini pago oriundus, a parentibus nobilis prosapia, atque sanctissima vita precreatus. Nunc cathedralis ecclesiae Constantiensis canonicus ac thesaurarius, orator ac poeta insignis. Hunc adhuc puerum existentem insignis theologus doctor Iohann. Boucardus quondam Abrinsen. episcopus ac confessor regius suscepit in disciplinis educandum ob praecelaras animi dotes quas in puero cernebat. Nec solum ipsum per alios curabat egrediendam, sed etiam ipse met quando per otium vacabat, erudiebat non parum se oblectans in tam fertilis agricultura. Ac tantum de praecelara eius indole sperabat, vt non dubitauerit eum in ea aetate beneficio donare, maiora profecto daturus si superuixisset. Denique Guilhelms ipse ad praecelare studium Parisiensis profectus in modico temporis intervallo coeuit, vt nullus in arte oratoria aut poetica eo celebrior haberetur. Vnum Ro. Briffonens quondam Remensis archiepiscopus, ac Francia cancellarius in tanti viri famam au-

30. diens eum sibi in secretarium accersuit. Quo quidem Roberto mortuo Carolus Octauus dedidit hunc Guilhelmu cancellario suo Guidoni de Rupeforti. Carolus enim ipsum Guilhelmu diligebat propter rhimos non inulsos quas ipse lingua gallica nouerat elegantissime componere, & etiam propter arte scribendi in quocunq; literarum genere in qua sibi parum non inueniebat. Postea reuerendiss. cardinalis S. Maclouij Guilhelms Briffonens hunc sibi a Guidone de Rupeforti impetrauit vt esset eius auricularius, apud quem diu mansit. Sed demum curialium miseriam persequens, ac temporis iacturam egre ferens concessit in studium Cadomense ubi rectoria dignitate, & postmodum laurea doctorali in viroque iure donatus est. Estque in eo studio iura pluribus annis profectus, tandem in canonicum ac thesaurarium cathedralis ecclesiae Constan. assumptus, ubi residet soli Deo seruiens, & bonis literis quibus posteritatem ditaturus est.

Hae sunt quae iam extant suae doctrinae testimonia.

Conflictus in Chimeram ad Iohan. de Ganayum magnum Francia cancellarium opus sine egregium atq; sanctum, in quo illa tria praecipua vitia quibus totus mundus inficitur atque venenatur, superbiam scilicet, libidinem, atque auaritiam eleganter insecutus est.

Opusculum de sacrosancta eucharistia ad Guilhelmu Constan. episcopum.

Paraphrasis in Musaeum de Herone & Leandro ad Nicolaum de Certisay sancti Germani Parisiensis decanum.

De amoribus liber vnus ad eundem.

De laudibus liber vnus ad Io. Briffonetum regionum calcolorum praesidentem.

De probis liber vnus ad Carolum Guillart Parisiensi senatus praesidentem.

Neniarum ac epithaphiorum. lib. 1. De diuinis. lib. 1.

Multa praeterea in oratione pedestri scripsit quae nondum in lucem prodierunt.

MATTHEVS Ebroicens. Normannus, ordinis fratrum praedicatorum, profundissimus scripturarum indagator, vir vtique religione plenus, ac literis super pentateuchum Ebraicam & alios quatuor veteris ac noui testamenti libros egregiam fecit postillam, quae in libraria communi conuentus Ebroicens. supradicti ordinis cuius alumnus fuerat reposita habetur. Floruit autem vt ex quibusdam eius scriptis apparet circa tempora Caroli sexti Francorum regis. Huius libros cum per quaternos dispersi essent recollegit frater Robert. Baiguardus

theonij

peral
torica

guardus theologiae doctor & confessor Christianissimi Francorum regis Caroli septimi eorundem ordinis & conuentus, ipsoque reposuit in communi bibliotheca eiusdem domus.

VIDO Ebroicensis egregiorum sermonum compilator, circa haec etiam tempora floruisse creditur, eiusdem ordinis frater, qui etiam praeter regulas tichonij quaedam aptissima dedit documenta ad sacrae scripturae sensum capescendum, ostendens ex quarum rerum ignorantia in doctrinae sacrae expositione errare saepius contingit, quae in quorundam conuentuum bibliothecis inter caetera eius opera recollecta inueniuntur.

LAVRENTIVS Geruasii de conuentu Lexouien. ordinis praedicatorum in Normannia, Regnante Ludouico undecimo Francorum rege apud Parisios clarus habitus est, doctor, theologus, vir utriusque scientia & doctrina famatissimus, qui propter excellentem eius sapientiam cum maxime sanctissimi doctoris Thomae Aquinatis doctrinam ad reformandum in melius Colonienfem studium missus, cum ibidem supra modum calleret ad reformandum in melius Colonienfem studium missus, cum ibidem supra modum profecisset exinde rediens apud Diuionum Burgundiae oppidum specie reddidit, ibique cum fratribus sui ordinis sepultus, utilia valde opera quae copulata magistri Laurentij Geruasij dicuntur super totam summam theologiae angelici doctoris (cuius videlicet doctrina dum uiuere emporium dicebatur) reliquit.

SILVESTER de Prierio Bononien. ordinis fratrum praedicatorum doctor uenerabilis, ac clarissimus sane doctrinae sancti Thomae Aquinatis expositor pariter & acerrimus defensor, circa tempora Innocentij octauo pontificis maximi in Lombardia floruit. Scripsit enim defensorium doctrinae S. Thomae quaestio. 10. Capeoli scripta breuius, luce clarius doctrinam sanctissimi doctoris irrefragabilem demonstrat, ex ipsius dictis omnium aduersantium argutias dissoluens. Scripsit etiam introductorium logice.

Item summam sermonum quae rosa aurea nuncupatur.

Item summam de casibus conscientiae.

Item malleum Scotistarum.

Item super 4. libros sententiarum.

Adhuc usque tempora perseuerat scribendo, Bononiae degens vsque videlicet ad annum Domini **DXII.** supra millesimum.

DOMINICVS de Flandria, doctor clarissimus, eiusdem ordinis Bononiensis, eisdem temporibus quibus & praecedens.

Scripsit quaestiones metaphysicales.

Quaestiones de anima. Item super libros posteriorum.

Obijt autem praesidente in cathedra Petri Alexandro octauo summo pontifice.

PAVLVS Soncinnas eiusdem ordinis huius temporibus.

Scripsit quaestiones Metaphysicales.

Item super praedicabilia & praedicamenta.

Eodem tempore, vel eo circa quo & praecedens vita functus est.

FINIS.

A P P E N D I X.

EPISTOLA MAGISTRI IACOBI WIMPHELINGI SLETSTATENSIS
ad reuerendum patrem, Dominum Iohannem Trithemium abbatem Spanhemensem, in additiones Catalogi Germanorum.

IACOBVS Wimpelingus Sletstatinus, reuerendo religiosissimoque patri, Domino Iohanni Trithemio abbati Spanhemensi, sacrosancti ordinis diui patris Benedicti, salutem plurimam dicit. Tanta est tuae paternitatis innata quidem humanitas, clementia, comitas, quae indignissimum me homuncionem, & amare, & amore lucubratione tua coegerit aperire, qui de te nihil bene meritus sum, neque unquam propter status angustiam tibi benefacere posse confido. Dulcissime pater, fruor ingenio tuo, fruor donis, fruor laude tua: omnia haec tuae liberalitati, tuae clementiae, tuae mansuetudini tribuo. Et utinam vel mortuis characteribus tibi gratias agere possim (nunquam enim factis aut operibus potero referre) quod tibi ex vno labore duplicem feci. Postea enim quam Catalogum Scriptorum Ecclesiasticorum (opus profecto clarissimum) consummauisses, quiete secundum tibi fuit. Nunc ego te permoueo, ut ex abyso & densa virorum illustrium sylua, qui in Christiana religione sub quacunque gente scripserunt, separatam atque singularem mihi Germa-